

Finansdepartementet
Pb 8008 Dep
0030 Oslo

Deres ref.

Vår ref.

Dato

PV10/23

24. juni 2013

Etikkrådets årlige rapport til Finansdepartementet om Alstom SA

Som følge av Etikkrådets tilrådning om å utelukke Alstom SA 1. desember 2010 besluttet Finansdepartementet 6. desember 2011 å sette selskapet til observasjon for inntil fire år. Etikkrådet er pålagt å holde Alstom under særskilt observasjon i denne perioden og skal følge med på hvordan selskapet arbeider med og utvikler sitt system for korrupsjonsbekjempelse. Rådet skal også observere hvordan selskapet håndterer etterforskning av korrupsjonshendelser som ligger tilbake i tid og følge med på om det dukker opp påstander om nye tilfeller av korrupsjon. Rådet skal årlig avgi rapport til Finansdepartementet om status for observasjonen.

I januar 2013 møtte Etikkrådet Alstom for å drøfte rådets observasjon av selskapet og selskapets arbeid for å hindre korrupsjon. Selskapet har også fått anledning til å gi merknader til et utkast til denne rapporten.

Dette er rådets andre årlige rapport til Finansdepartementet.

Sentrale hendelser siden den årlige rapporten ble avgitt i juni 2012

I rapporten avgitt i juni 2012 informerte Etikkrådet om pågående korrupsjonsetterforskninger i Storbritannia, USA, Brasil, Latvia, Polen, Malaysia og Slovenia. Etter det Etikkrådet forstår, er ingen av disse etterforskningene avsluttet. Imidlertid har en ny etterforskning av korrupsjonsanklager mot selskapet i Indonesia blitt offentliggjort.

I april og mai 2013 offentliggjorde amerikanske myndigheter tiltaler mot flere nåværende og tidligere ansatte i et amerikansk datterselskap av Alstom. Tiltaket gjelder *“alleged*

*participation in a scheme to pay bribes to foreign government officials”.*¹ Ifølge Det amerikanske justisdepartementet, “...the defendants, together with others, paid bribes to officials in Indonesia, including a member of Indonesian Parliament and high-ranking members of Perusahaan Listrik Negara (PLN), the state-owned and state-controlled electricity company in Indonesia, in exchange for assistance in securing a \$118 million contract, known as the Tarahan project, for the company and its consortium partner to provide power-related services for the citizens of Indonesia. The charges allege that, in order to conceal the bribes, the defendants retained two consultants purportedly to provide legitimate consulting services on behalf of the power company and its subsidiaries in connection with the Tarahan project. In reality, however, the primary purpose for hiring the consultants was allegedly to use the consultants to pay bribes to Indonesian officials.”²

Ifølge tiltalene var ordningen på plass så sent som i 2009. Tiltalene beskriver også rollen til det franske morselskapet. Én av de tiltalte, en tidligere *Vice President of Sales*, erklærte seg skyldig i forberedelser til brudd på amerikansk antikorrupsjonslovgivning (*conspiracy to violate the Foreign Corrupt Practices Act*) allerede i 2012, men dette ble først offentliggjort i april 2013.

Saken undersøkes også i Indonesia hvor en indonesisk politiker ifølge lokale nyhetskilder er under etterforskning for å ha mottatt USD 300 000 i bestikkelser i forbindelse med en kontrakt som Alstoms datterselskaper Alstom Power Energy System og Alstom Power Inc. ble tildelt i 2004. Siktelsen ble kjent i juli 2012 i forbindelse med at politikerens og en representant for Alstom Indonesia ble underlagt reiseforbud.³ I januar 2013 bekreftet myndighetenes korrupsjonsbekjempelsesorgan *Komisi Pemberantasan Korupsi* (KPK) at begge fortsatt er under etterforskning, og ba om en forlengelse av reiseforbudet i ytterligere seks måneder.⁴ De siktede tilbakeviser alle anklager, og selskapet har ikke kommentert saken utover at det er informert om etterforskningen.⁵

Når det gjelder Slovenia, opplyste Etikkrådet i fjorårets observasjonsbrev at Den europeiske banken for gjenoppbygging og utvikling, Den europeiske investeringsbanken og slovenske myndigheter hadde stanset finansieringen av utvidelsen av et kullkraftsanlegg, mens anklager om kritikkverdige forhold knyttet til en kontrakt som Alstom ble tildelt i 2008, ble etterforsket. I mars 2013 ble det klart at finansieringen gjenopptas selv om *European Anti-Fraud Office* fortsatt undersøker omstendighetene rundt tildelingen.⁶

Etikkrådet informerte videre om et forlik som Alstom hadde inngått med Verdensbanken i februar 2012.⁷ På grunn av ureglementerte utbetalinger i forbindelse med et vannkraftverk i Zambia i 2002 ble Alstom Hydro France og Alstom Network Schweiz AG utelukket fra å delta i prosjekter finansiert av Verdensbanken, Den asiatiske utviklingsbanken, Den europeiske banken for gjenoppbygging og utvikling og Den interamerikanske utviklingsbanken for en periode på 3 år. Utelukkelsen kan reduseres til 21 måneder forutsatt at selskapet overholder betingelsene i forliksavtalen. Morselskapet Alstom SA ble ikke utelukket under forutsetning at selskapet i løpet av treårsperioden innfører et etterlevelsessystem som er

¹ Justisdepartementets pressemelding datert 16. april 2013, tilgjengelig på <http://www.justice.gov/opa/pr/2013/April/13-crm-434.html>. Se også pressemeldingen datert 1. mai 2013, tilgjengelig på <http://www.justice.gov/opa/pr/2013/May/13-crm-496.html>.

² <http://www.justice.gov/opa/pr/2013/May/13-crm-496.html>.

³ <http://www.thejakartaglobe.com/home/pdi-p-lawmaker-emir-named-as-suspect-in-power-plant-graft-case/532567>.

⁴ <http://www.thejakartaglobe.com/home/kpk-extends-travel-ban-on-graft-suspect-emir/566117>.

⁵ <http://www.thejakartapost.com/news/2012/07/28/emir-enjoyed-wine-entertainment-paris.html>.

⁶ <http://www.reuters.com/article/2013/03/08/slovenia-power-funding-idUSL6N0C0BGW20130308>.

⁷

<http://web.worldbank.org/WBSITE/EXTERNAL/NEWS/0,,contentMDK:23123315~pagePK:64257043~piPK:437376~theSitePK:4607,00.html%20http://web.worldbank.org/WBSITE/EXTERNAL/NEWS/0,,contentMDK:23123315~pagePK:64257043~piPK:437376~theSitePK:4607,00.html>.

akseptabelt for Verdensbanken.⁸ Alstom har overfor Etikkrådet understreket at det samarbeider med Verdensbanken blant annet ved at et eksternt advokatkontor på vegne av Verdensbanken vurderer Alstoms tiltak for å styrke sitt etterlevelsessystem og kommer med forslag til endringer i systemet.⁹

Alstoms anti-korrupsjonsarbeid siden 2012

I rådets tilrådning og i senere observasjonsbrev ble Alstoms anti-korrupsjonsarbeid, særlig selskapets etterlevelsessystem, tillagt vesentlig vekt. Hensikten med et selskaps etterlevelsessystem er å forhindre, oppdage og sanksjonere brudd på lover og regler. Et slikt system kan si noe om risikoen for framtidig korrupsjon.

Alle selskapets etterlevelsesinstrukser, prosedyrer og retningslinjer implementeres fortsatt gjennom "*Alstom Integrity Programme*" som er *Senior Vice President (SVP) Ethics & Compliance* sitt ansvarsområde.¹⁰ Programmet har ifølge Alstom blitt styrket i 2012, særlig på tre punkter. Det har vært en økning i antall ansatte som jobber med etterlevelsesspørsmål, en videreutvikling av *due-diligence*-prosedyrene og en forbedring av prosedyrene for engasjement av eksterne rådgivere.

Alstom har nå 35 fulltids ansatte som kun arbeider med etterlevelsesspørsmål. Totalt er det omtrent 1 000 ansatte som på et eller annet vis arbeider med å kontrollere og fremme selskapets *Integrity Programme*.¹¹ Selskapet har *Country Compliance Officers* i Storbritannia, Tyskland, Sør Afrika, Mexico, Russland og USA.

Alstom har skrevne prosedyrer for risikovurdering (*due-diligence*) som gjennomføres før det inngis tilbud på oppdrag. Prosedyrene gjelder for alle sektorer i selskapet og skal være integrert i selskapets overordnede risikohåndteringsprosedyrer.¹²

Når det gjelder eksterne konsulenter (*Business Advisors*), må disse gå gjennom en tretrinns godkjenningsprosess (*pre-appraisal*, *due diligence* og endelig godkjenning). Det skal kun inngås samarbeidsavtaler med konsulenter som oppfyller alle vilkår selskapet har satt til eksterne rådgivere.¹³

Selskapet informerte rådet i mai 2013 om at det har bestemt seg for å innføre et eksternt varslingsystem istedenfor dagens interne varslingsystem. Alstom har avsluttet forhandlinger med det amerikanske selskapet Navex Global som skal motta varslinger, og selskapet kommer til å implementere systemets første fase i løpet av sommeren 2013.

Rådets vurdering

Selskapet og noen av dets konsulenter etterforskes fremdeles for mistanke om korrupsjon. Siden forrige rapport til departementet har det blitt offentliggjort nye etterforskninger for tilfeller av korrupsjon så sent som i 2009. Rådet er ikke kjent med noen offentlig uttalelse fra selskapet om disse anklagene. Alstom har de siste årene økt sin virksomhet betydelig i land hvor korrupsjon er utbredt. De bransjene der Alstom har sin kjernevirksomhet, har også høy risiko for korrupsjon. Det er avgjørende at selskapet fortsetter å utvikle og ta i bruk sine anti-korrupsjonsrutiner, og at ledelsen tydelig formidler en nulltoleranse for korrupsjon i selskapet og lager egnede incentiver for å oppnå dette.

Rådet anser selskapets tiltak for å bedre sitt etterlevelsessystem som hensiktsmessige grep i arbeidet med å bedre anti-korrupsjonsrutinene. Rådet finner det særlig positivt at selskapet

⁸ <http://web.worldbank.org/external/default/main?contentMDK=64069844&menuPK=116730&pagePK=64148989&piPK=64148984&querycontentMDK=64069700&theSitePK=84266#cross>.

⁹ Møte mellom Etikkrådet og Alstom 8. januar 2013.

¹⁰ Alstoms *Integrity Programme* finnes her: <http://www.alstom.com/ethics/alstom-integrity-programme-content/>.

¹¹ Møte mellom Etikkrådet og Alstom 8. januar 2013.

¹² Det inntas for eksempel spesifikke *Ethics and Compliance*-klausuler i kontrakter, det gis opplæring og det implementeres etterlevelsessystemer.

¹³ <http://www.alstom.com/ethics/a-strict-control-of-the-contracts-with-sales-consultants/>.

fortsetter å samarbeide med Verdensbanken for å bedre dette arbeidet og at selskapet er i ferd med å innføre et eksternt varslingssystem.

Etikkrådet vil fortsette observasjonen av Alstoms anti-korrupsjonsarbeid, blant annet gjennom dialog med selskapet. Med utgangspunkt i tiltalene som Det amerikanske justisdepartementet nylig offentliggjorde, mener rådet imidlertid at det er grunn til å sette spørsmålstegn ved dialogen med selskapet så langt. Etikkrådet vil følgelig fortsette å holde kontakt med andre kilder og følge særlig med på om det skulle fremkomme informasjon om nye tilfeller av grov korrupsjon i selskapet.

Med hilsen,

Ola Mestad
Rådsleder